

KK-sykli nyt

Pitkiä syklejä ja kriisejä koskevat tutkimukseni alkoivat jokseenkin kolmekymmentä vuotta sitten. ”Kapitalismi ja kriisit”-artikkeli julkaistiin vuonna 1977 TTT-Katsauksessa, Talous & Yhteiskunta -lehden edeltäjässä. ”Kriisit ja pitkät syklit”-väitöskirja tuli painosta 1981. Se otettiin akateemisissa piireissä vastaan pitkin hampain.

Olen ollut alan harrastajista lähimpänä N.D. Kondratjevin luomaa tutkimusperinnettä, siitä otikon röyhkeä nimi KK-sykli eli Kondratjevin-Korpisen sykli.

Kondratjev (1892–1938) identifioi kaksi ja puoli pitkää sykliä maailmantaloudessa alkaen Napoleonin sotien aikaisesta noususta päättyen kolmannen pitkän syklin nousun alkamiseen vuosina 1890–96 ja jatkumiseen vuosiin 1914–20. Myöhemmin Joseph A. Schumpeter teki järjällemäisen kirjan pitkistä sykleistä jaksottaen maailmantalouden kehitystä lähes samalla tavalla kuin Kondratjev. Schumpeterille maailmansotien välinen aika oli pitkää taantumaa ja lamaa.

Kolumni

Pekka Korpinen
Apulaiskaupunginjohtaja
Helsinki
pekka.korpinen@hel.fi

Toisen maailmansodan jälkeisestä kaudesta on esitetty monia tulkintoja. Oma näkemykseni vuonna 1981 oli, että pitkän syklin kukoistuskautta kesti vuodet 1950–73, jonka jälkeen alkoi taantuma- ja lamakausi: ”Vuosien 1974–75 kriisi ei täytä resonanssin kriteerejä, vaan liittyy pitkän syklin käännekohtakipuihin. Pahin kriisi onkin ehkä vielä tulossa meneillään olevan pitkän syklin lamavaiheessa” (Korpinen 1981, 96). Laman uskoin jatkuvan vuoteen 1993 ja elpymisen alkavan vuosina 1994–2000.

Vuonna 1987 kirjoitin (Korpinen 1987, 64): ”Valuuttaliikkeiden ja ulkomaankaupan häiriöt sysäävät 1980-luvun lopussa pörssikurssit ja yleisen taloudellisen kehityksen pahimmassa tapauksessa samantapaiseen lamaan kuin vuosina 1929–33”.

Teoretisoinneissani nojauduin ensisijassa Kondratjevin endogeenisiin rahamarkkinanäkemyksiin. Rahapolitiikan merkitys korostui erityisesti ylilikvidisyyden kautta elpymisvaiheessa ja ”monetarismien ruoskana” inflatorisen pitkän nousun taittuessa laskuun. Formaalin mallitarkastelun ulkopuolella vilkuilin myös Schumpeterin innovaatioita, informaatioteknologian läpimur-

ron vaikutuksia ja Kiina-ilmiötä: ”Ensi vuosituhaten vaihe on jälleen mitä todennäköisimmin voimakkaan kehityksen ja eteenpäinmenon kautta. Tosin inhimillisen kehityksen painopiste siirtynee pois Euroopasta Aasiaan Tyynenmeren alueelle, mutta tähän ei ole oleellista maailmantalouden kokonaisuuden kannalta” (Korpinen 1987, 66).

Pitkien syklien teoriaan ei tässä yhteydessä voi tarkemmin syventyä. Toitean vain saamastani kritiikistä yhden yksityiskohdan. Malliani arvosteltiin siitä, että selittävät tekijät ja mallin formalismi muistutti liikaa tavanomaisen suhdannesykliä neo-keynesiläisiä esityksiä. Ensinnäkin ns. tavanomainen suhdannesykli on omassa skaalassaan vähintään yhtä epämääräinen ilmiö kuin pitkät syklit omassaan. Toiseksi samantapaiset dynaamiset tekijät voivat aiheuttaa syklisiä vaihteluita niin lyhyiden kuin pitkienkin syklien aallonpituudella Mandelbrotin samankaltaisuus-periaatteen (self-similarity) mukaisesti.

Entä nyt? Tähän asti elpyminen on mennyt ”kirjan mukaan”: ylilikvidisyyden on pitänyt reaalikorot matalalla, nostanut raaka-aineiden, energian ja ruo-

an hinnat korkealle ja käynnistänyt vähitellen raskaan infran suuret investoinnit. Myös asuntojen hinnat ovat karanneet käsistä. Voittojen kansantulo-osuus kasvaa yllättävän kauan ja inflaation kiihtyminen, jonka pitäisi alkaa näitä aikoja, tulee jonkinasteisena yllätyksenä ainakin keskuspankeille, joiden myöhäinen ja tästä syystä liioiteltu reaktio tulee aikanaan lisäämään talouden epävakaisuutta.

Joka toinen pitkä sykli toistaa itseään. Inflaationormiin perustuva rahapolitiikka muistuttaa nyt kultakantaa. Vuosia 1907 ja 2007 kannattaa verrata toisiinsa. Inflaatio-odotusten ja palkka-palkkakierteen voimistuminen vie monta vuotta. ■

KIRJALLISUUS

Korpinen, P. (1977), Kapitalismi ja kriisit, TTT-Katsaus, 5:4, 1–8.

Korpinen, P. (1981), Kriisit ja pitkät syklit, Helsinki: TTT.

Korpinen, P. (1988), Talouspoliittisia avauksia, Helsinki: TTT.

Pekka Korpinen johti vuosina 1973–91 Työväen taloudellista tutkimuslaitosta (TTT), Palkansaajien tutkimuslaitoksen edeltäjää.